

Zapraszamy na najbliższe seminarium z cyklu „Perspektywy współczesnej fenomenologii”

11 stycznia (poniedziałek) 2016 r.

Seminarium współorganizowane przez Instytut Filozofii i Socjologii PAN

Warszawa, Pałac Staszica, ul. Nowy Świat 72, sala 154, godz. 17:00

Referat

*Relatywność i to, co niezmiennie w przeżyciu estetycznym
według fenomenologii Husserla*

(Relativity and Invariants in Aesthetic Experience Following Husserl's Phenomenology)

wygłosi **Carlos Lobo** (Collège International de Philosophie)

Po wystąpieniu planowana jest dyskusja

Seminarium odbędzie się w języku angielskim

ABSTRAKT

Podejście relatywistyczne polega na traktowaniu na serio wyglądów i na rozważaniu wyłącznie warunków możliwości tego, co obiektywne, czyli tego, co jest możliwe do przełożenia i zakomunikowania w zaobserwowanym zdarzeniu pomiędzy obserwatorami. Jak sugeruje Bachelard, to relatywistyczne podejście można porównać z transcendentnym: „Relatywista nie tylko ustanawia *a priori* możliwości doświadczenia. Bada tę możliwość jako taką i dla niej samej. Tworzy system tego, co możliwe. Można nawet wynieść wrażenie, że Relatywista idzie dalej i to, że uznając za prawdziwy platoński realizm możliwości, skłania się ku przyznaniu pewnego rodzaju substancjalności bogatej i spójnej organizacji tego, co

możliwe” (*La valeur inductive de la relativité*, 1929). Książka Weyla o *Symetrii* (1952) dostarcza jasnego zrozumienia celów, które zawierają się w ściśle relatywistycznej teorii sztuki. To, co tradycyjnie nazywa się „formą” (wraz z pojęciami pokrewnymi) w dziełach sztuki i ogólniej w przeżyciu estetycznych, można opisać matematycznie jako grupowe struktury, czyli symetrie (czy też zerwania symetryczne) w matematycznym sensie tego wyrażenia. Jako przeżycie, struktury te są korelatami dynamicznych procesów po stronie słuchającego, czytelnika lub obserwatora. Jak sugeruje Weyl, Paul Andrew Ushenko już wypracował taką teorię relatywności (a przez to i tego, co niezmiennie). Według A. Speiser (*Musik und Mathematik*, 1926), Weyl podkreślał skuteczność tego nastawienia. Przyznawał jednak, że „zapewne jeszcze nie odkryliśmy odpowiednich narzędzi matematycznych”, aby móc je opisać. Wstępnie traktuje się tę korelację z konieczności jako „morfologiczną”, czyli jako fenomenologiczną w potocznym sensie tego słowa. Jak jednak może ona stać się fenomenologiczna w sensie ścisłym? W celu opisania pełnej i złożonej struktury przeżycia estetycznego jako korelacji *a priori*, szczególnie pomocne i inspirujące jest podążenie za analizami Husserla. Pomimo ogromnej różnorodności „dzieł sztuki” i pomimo nieskończonej różnorodności przeżyć możliwe okazuje się określenie konkretnych szeregów uwariowań i wyróżnienie różnych funkcji, operacji, poziomów i warstw przeżycia (przyjemność, która odpowiada formom i jednostkom estetycznym, gra emocji i spostrzeżeń, afektywnych perspektyw, kinestetycznych dyspozycji oraz osiągnięć itd.). Większość propozycji fenomenologicznych (Geiger, Ingarden, Durfenne itd.), mimo że doskonale koresponduje ze współczesnymi filozoficznymi rozwinięciami zasady relatywności, a czasami nawet je wspiera, nie bada systematycznie intersubiektywnie konstytuującego poziomu przeżycia estetycznego, lecz raczej pozostaje w ramach przeżycia solipsystycznego. Z kolei z Husserlem można to badanie doprowadzić wprost do fenomenologii genetycznej intersubiektywnej konstytucji wartości estetycznych (i „przedmiotów”), którą to konstytucję rozpatruje się jako „relatywizację” solipsystycznego i absolutnie subiektywnego przeżycia.

Carlos Lobo jest dyrektorem w *Collège International de Philosophie* (Paryż), pełnym członkiem CFC-UL (*Centro de filosofia das ciências da Universidade de Lisboa*), pracownikiem Uniwersytetu w Ceau oraz pracownikiem *Archives Husserl*. Doktorat obronił w *École des Hautes Etudes en Sciences Sociales* na temat *Le phénoménologue et ses exemples. Étude sur le rôle de l'exemple dans la constitution de la méthode et l'ouverture du champ de la phénoménologie husserlienne*; jego promotorem był Jacques Derrida. Jest autorem *Le phénoménologue et ses exemples* (Paryż 2000) oraz współredaktorem i tłumaczem Husserlowskich *Leçons sur l'éthique et la théorie de la valeur* (Paryż 2009). Jest autorem oraz z zakresu fenomenologii woli, problemów symbolizmu i platonizmu, Husserlowskiego projektu logiki oraz Weyla filozofii matematyki.

Polskie Towarzystwo Fenomenologiczne

zaprasza do udziału w ogólnopolskim seminarium naukowym

Perspektywy współczesnej fenomenologii

Głównym celem seminarium jest popularyzacja badań realizowanych w głównych nurtach współczesnej fenomenologii oraz integracja środowiska fenomenologicznego w Polsce. Podejmując zagadnienia współcześnie szeroko dyskutowane w ruchu fenomenologicznym, chcemy nie tylko na nowo odczytać klasyczne teksty fenomenologiczne, ale także i przede wszystkim – chcemy przedstawić wkład fenomenologii do współczesnej myśli jako pewnej metody oraz przemyśleć możliwości jej aktualnych zastosowań praktycznych na polach poszczególnych nauk. Dlatego też chcemy wyjść poza wąsko rozumiane środowisko akademickie i zaprosić do współpracy praktyków, na przykład lekarzy, psychologów oraz antropologów i kulturoznawców. Z tego powodu seminarium jest otwarte na różne środowiska naukowe oraz na badania realizowane w różnych dziedzinach filozofii i nauki w ogóle.

W ramach seminarium chcemy podjąć między innymi następujące tematy:

- Fenomenologia jako metoda i jako kierunek.
- Fenomenologia w dialogu z innymi dziedzinami filozofii.
- Ontologia fenomenologiczna.

- Problem poznania i prawdy w fenomenologii.
- Fenomenologia a nauki formalne.
- Praktyczne wymiary fenomenologii.
- Fenomenologia a kognitywistyka: spór o granice naturalizacji.
- Fenomenologia a teologia.
- Fenomenologia a logika.
- Fenomenologiczna estetyka.
- Aplikacje fenomenologii w naukach szczegółowych.
- Fenomenologia w medycynie: pomiędzy teorią a praktyką.
- Fenomenologia wobec problemów współczesnego świata.
- Ruch fenomenologiczny w Polsce: wczoraj, dziś, jutro.
- Próba diagnozy dzisiejszego stanu ruchu fenomenologicznego na świecie.

Forma seminarium jest szeroka i obejmuje: prezentacje referatów, dyskusje panelowe, sesje książkowe, w tym dyskusje nad najnowszymi pracami z fenomenologii oraz przekładami dzieł na język polski, spotkania badawcze i warsztaty. Planuje się, że spotkania będą odbywały się w różnych ośrodkach akademickich w Polsce.

Organizatorzy:

dr Marcin Moskalewicz (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

dr Witold Płotka (Uniwersytet Gdański)

dr Marek Pokropski (Uniwersytet Warszawski)

prof. IFiS dr hab. Wojciech Starzyński (Instytut Filozofii i Socjologii PAN)

